

Lausunto

20.10.2022

HEL 2022-011961

Asia: VN/21695/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriö on 11.10.2022 pyytänyt Helsingin kaupungilta lausuntoa hallituksen esityksestä työttömien opiskelua ja työttömyysturvaosakeutta koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksen mukaan työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettua lakia muutettaisiin siten, että jatkossa kokeilualueiden kuntien asiakkaita olisivat myös sellaiset kunnassa asuvat tilapäistä suojelua saavat henkilöt, joilla ei ole kotikuntalaisia tarkoitettua kotikuntaa. Välittömästi muutos vaikuttaa Ukrainan sotaa paenneisiin henkilöihin. Lisäksi ehdotetaan, että muutettavaan lakiin lisättäisiin säännös kokeilualueen kunnan tehtävästä tehdä päätös asiakkaan edellytyksistä työllistyä Työkanava Oy:öön.

Tilapäistä suojelua saavien henkilöiden siirtyminen kuntakokeilujen asiakkaiksi

Helsingin kaupunki kannattaa hallituksen esitystä, mutta huomauttaa,

että esitetyt resurssit ovat esityksen tavoitteisiin nähden riittämättömät. Ukrainasta saapuneiden henkilöiden kotoutumisen kannalta on tärkeää, että he pääsevät mahdollisimman pian tarvitsemiensa palveluiden asiakkaiksi ja julkisen työnvälityksen piiriin. Tätä asiakasryhmää on perusteltua kohdella samalla tavoin kuin muita maahan muuttaneita asiakkaita siirtämällä heidät kuntakokeilujen asiakkaiksi.

Keskeistä lakimuutoksen ja palvelun onnistumisen kannalta on riittävien resurssien varmistaminen. Esityksessä mainitaan, että lakimuutoksen toteuttamista varten tarvittaviin henkilöstöresursseihin vuodelle 2023 on budjetoitu koko maahan 2,4 M€. Tässä laskelmassa pohjana on ollut keskimääräisen TE-palvelun asiantuntijan 170 asiakkaan suuruinen asiakassalkku. On kuitenkin täysin virheellistä olettaa, että Ukrainasta saapuneiden asiakasryhmä vastaa palvelutarpeeltaan

keskimääräistä työnhakijaa. Asiakaspalvelutilanteet tulevat vaatimaan esimerkiksi tulkin käyttöä ja asiakkaan työkokemuksen ja osaamisen selvittäminen ei tule olemaan yksinkertaista. Oikeammin laskelmissa tulisikin käyttää TE-palveluiden maahan muuttaneiden palvelukokonaisuuksissa/tiimeissä työskentelevien asiakassalkkujen kokoa. Helsingin kuntakokeilun tiimeissä tämä luku oli 1.10.2022 keskimäärin 91 asiakasta / asiantuntija.

Sen lisäksi, että resurssilaskelma on alimitoitettu, on näkyvyys vuoden 2023 asiakasvolyyymiin hyvin epäselvä, mikä käy ilmi myös esityksen

perusteluissa. Ukrainan sota on edelleen käynnissä, eikä Suomeen saapuneilla ole välitöntä kannustetta ilmoittautua työnhakijaksi. Asiakkaiden alueellinen jakautuminen taas riippuu Ukrainasta saapuneiden liikkuvuudesta maan sisällä. Tämän vuoksi vuoden 2023 asiakasmääriä on erityisen vaikea ennustaa. Lain perusteluihin tuleekin kirjata, että henkilöstöressurssien riittävyttä ja alueellista jakautumista on tarkasteltava esimerkiksi neljä kertaa vuodessa, jotta niitä voidaan lisätä kokeiluille mahdollisimman lyhyellä varoitusajalla. On syytä muistaa, että asiakaspalveluresurit ovat monissa kuntakokeiluissa jo nyt ääri rajoillaan ja lisäkuorma heikentäisi tilannetta entisestään.

Kuntakokeiluille tulisi esityksessä kuvatun palveluprosessin henkilöstöressurssin lisäksi kohdentaa lisäresursseja myös hakevaan/etsivään työhön, sillä kohderyhmällä ei ole työttömiä työnhakijoita vastaavaa kannustetta tulla TE-palvelujen piiriin.

Laissa säädetyt työnantajapalvelut ovat edelleen TE-toimiston vastuulla. Ukrainalaisille pakolaisille soveltuvia palveluja on kuntakokeiluissa vain hyvin rajallisesti ja ensisijaisesti heille soveltuva palvelu on julkinen työnvälitys. Tilanne vaatii siis myös yhteistyön tiivistämistä TE-toimiston kanssa ja kokonaan uusia avauksia työnantajien tavoittamiseksi.

Kokeilualueen kunnan päätös asiakkaan edellytyksistä työllistyä Työkanava Oy:öön

Helsingin kaupunki kannattaa esityksen mukaista lakimuutosta, jonka myötä kuntakokeilualueen kunnalla olisi oikeus tehdä päätös asiakkaan ohjaamisesta Työkanava Oy:öön.

Salo Ville
Helsingin kaupunki - Kaupunginkanslia